

Elżbieta Kowalczyk-Heyman

"Cymbarka, księżniczka mazowiecka i księżna austriacka (1393/1394–1429). Przyczynek do biografii", A. Supruniuk, [w:] "Narodziny Rzeczypospolitej. Studia z dziejów średniowiecza i czasów wczesnonowożytnych", red. W. Bukowski, T. Jurek, Kraków 2012:[recenzja]

Rocznik Mazowiecki 25, 299

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Anna Supruniuk, *Cymbarka, księżniczka mazowiecka i księżna austriacka (1393/1394–1429). Przyczynek do biografii*, w: *Narodziny Rzeczypospolitej. Studia z dziejów średniowiecza i czasów wczesnonowożytnych*, t. 1, red. W. Bukowski, T. Jurek, wyd. Societas Vistulana, Kraków 2012, s. 251–279.

Wpolskiej historiografii boleśnie odczuwa się brak nowoczesnych opracowań panowania poszczególnych książąt mazowieckich. Jeszcze gorzej ma się sprawa z pracami dotyczącymi dziejów księżniczek i księżnych mazowieckich. A przecież wśród nich były kobiety nietuzinkowe, takie jak Perejasława, księżniczka ruska, żona Siemowita I, czy Aleksandra, księżniczka litewska, żona Siemowita IV, odgrywające wybitną rolę w dziejach Mazowsza, a nawet w średniowiecznej Polsce.

Dlatego godne odnotowania jest opublikowanie przez toruńską badaczkę niewielkiego szkicu poświęconego Cymbarce, córce Siemowita IV, która została żoną Ernesta I Żelaznego Habsburga, księcia Styrii, Karyntii i Krainy. I choć nie odegrała ona większej roli politycznej, uważana jest za „matkę Habsburgów”. Jej syn, Fryderyk III, został bowiem cesarzem i protoplastą leopoldyńskiej linii Habsburgów.

Przedstawiana praca składa się z dwóch części. Pierwsza ma charakter biograficzno-faktograficzny. Autorka ukazuje postaci rodziców Cymbarki, ojca, Siemowita IV, a zwłaszcza matki, księżnej Aleksandry, siostry Władysława Jagiełły. Nieco miejsca poświęca niespotykanemu w dynastii piastowskiej imieniu bohaterki artykułu, szeroko omawia natomiast okoliczności jej ślubu z Ernestem Żelaznym i znaczenie polityczne tego faktu dla Polski, albowiem inicjatorem małżeństwa był nie kto inny, jak wuj, Władysław Jagiełło.

Druga część artykułu zapoznaje czytelnika z ikonografią odnoszącą się do postaci księżnej, uchodzącej w przekazach źródłowych za osobę o wyróżniającej się urodzie i sile fizycznej. Autorka omówiła szczegółowo osiem przedstawień jej postaci. Należą do niej kolorowy szkic do brązowego posągu, drewniane popiersie i posąg brązowy z kościoła franciszkanów w Innsbrucku oraz wiele pochodnych przedstawień ikonograficznych. Ilustracje trzech pierwszych wizerunków Autorka dołączyła do artykułu. Dodatkowa zamieściła fotografię płyty nagrobnej Cymbarki z kościoła klasztoru cysterskiego w Lilienfeld.

Elżbieta Kowalczyk-Heyman